

Trebamo upravljanje na dulji rok umjesto politike dnevnog ulova

U četverogodišnjim ciklusima recikliraju se iste lovačke priče o budućnosti, a energija troši na dodvorničke 'projekte' koji osiguravaju političko preživljavanje

piše **ŽELJKO PERIĆ**
managing-partner Capera d.o.o.
zperic@caper.hr

Intelektualci su se pasivizirali, a sve više mladih i školovanih odlazi iz zemlje. Prosječna pamet preostalogo aktivnoga glasačkog tijela tako se dodatno smanjuje

Nedavna smrt dugogodišnjeg premijera i preporoditelja Singapura Lee Kuan Yewa bila je prilika za prisjećanje na postignuća koja je taj grad-državica ostvario pod njegovim vodstvom. Vrijedi podsjetiti da su Singapur nakon napuštanja kratkog, dvo-godišnjeg boravka u malezijskoj federaciji 1965. godine svi otpisali kao malu zemlju bez perspektive. Osim ekonomski upitne budućnosti zemlju su mučili i etnički nemiri između miješanog stanovništva Kineza, Malajaca, Indijaca i drugih. Lee Kuan Yew uspio je napraviti gospodarsko čudo i otpisana je zemlja ostvarila prosječan godišnji rast od skoro sedam posto u razdoblju od čak 40 godina! U takvim okolnostima podjele među etničkim skupinama postale su bespredmetne i svi su jednako i složno uživali u poticajnom okruženju i plodovima svoga rada.

Leejeva vizija Lee je imao odlučnost i jasnu viziju. Postavio je ciljeve za desetljeća unaprijed, daleko iza uobičajenoga četverogodišnjeg horizonta vlada u većini zemalja. Bio je obrazovan na najboljim europskim sveučilištima, London School of Economics i Cambridgeu. Kao pobornik meritokracije želio je u vladi uvijek imati jak tim motiviranih i kompetentnih ljudi. Zbog toga je posao u javnom sektoru učinio konkurentnim privatnom sektoru, pa su njegovi ministri postali najbolje plaćeni državni službenici u svijetu. S druge strane, uveo je visoke profesionalne standarde i drastične kazne za korupciju. U okruženju gdje je korupcija oduvijek bila raširena, Singapur ju je brzo iskorijenio i postao zemlja reda, rada i blagostanja. Singapurski BDP per capita, mjereno prema kriteriju PPP, danas je trostruko viši nego u susjednoj Maleziji, gotovo dvostruko viši od njemačkog i 50 posto viši nego u SAD-u ili Švicarskoj. Leeju su kritičari prigovarali primjenu nekih manje

demokratskih metoda, ali čak i oni priznaju da je sve činio isključivo u interesu razvoja države. Kompetentnost njegovih vlada potvrđivala se odličnim rezultatima na svim poljima, pa nije imao potrebu dodvoravati se narodu populističkim izjavama ili mjerama. Štoviše, stajališta je često iznosio na brutalno otvoren način. Posebno intrigantne bile su sljedeće tri njegove izjave: 'Vlada je ta koja odlučuje što je ispravno i nije me briga što narod misli!', 'Nisam siguran da je 'jedan čovjek jedan glas' baš najbolje rješenje' i 'Između toga da me ljudi vole ili da me se boje... ja kažem: ako me se nitko ne boji, onda sam nevažan i nemoćan.'

Kruha i igara na hrvatski način Interesantno je poruke iz tih njegovih izjava usporediti s modelima upravljanja u Hrvatskoj i njihovim janim rezultatima. Dugogodišnje koruptivno ponašanje vlasti na svim razinama rezultiralo je stihijskim vođenjem nacionalnoga gospodarstva i većine lokalnih sredina. Dužnosnici su bili i ostali slabo plaćeni, a rijetki sposobni entuzijasti su ili odustajali od politike ili se s vremenom prilagođavali. Zbog upitne kompetentnosti i posljedičnoga straha vladajućih od reakcija naroda, propuštene su prilike za provođenje potrebnih reformi u zadnjih 15-ak godina. Trajalo je predugo i političari su izgubili autoritet i respekt kod velikog broja građana. Nastali vakuum popunjavaju šarolike udruge i interesne skupine, koje na osebujan način konzumiraju demokraciju. Sada ulica odlučuje što je dobro i zaustavlja rijetke pokušaje uvođenja nekih pozitivnih promjena. Intelektualci su se uglavnom pasivizirali, a zbog osjećaja besperspektivnosti sve više mladih i školovanih odlazi iz zemlje. Prosječna pamet preostalogo aktivnoga glasačkog tijela time se dodatno smanjuje.

A koliko je naš prosječan glasač zaostao u balkanskom glibu pokazuju izjave koje smo često čuli pri privođenju visokopozicioniranih korumpiranih političara: 'Ako je i krao, i drugima je davao' ili 'Ako se znao snaći za sebe, znat će i za nas'. Takva razmišljanja na kraju vode ka opetovanim izborima onih koji kasnije vraćaju narodu uslugu dajući mu kruha i igara i mrvice od svoga dnevnoga ulova.

I tako se u četverogodišnjim ciklusima u našem divljem lovištu recikliraju uglavnom iste lovačke priče o budućnosti, a djelatna energija troši na sastavljanje dnevnih menija s dodvorničkim 'projektima' koji osiguravaju političko preživljavanje. Umjesto inteligentnoga upravljanja na dulji rok kod nas se i dalje živi od dnevnoga ulova. Kombinacija i parafraza Leejeve tri kontroverzne izjave dovodi nas do intrigantnog pitanja: Kakve su perspektive zemlje u kojoj vlade labavih kompetencija i autoriteta populizmom hrane mediokritetstvo i kupuju ljubav poluobrazovanih glasača? ■